

Svatý Jan pod Skalou

Vítejte v chráněné krajinné oblasti Český kras, unikátní krajině mezi Prahou a Berounem, v největší vápencové oblasti Čech. Vítejte v krajině bílých skal a lomů s kaňonem řeky Berounky, světlých listnatých lesů a skalních stepí, v krajině, v jejímž srdci se mezi kopci skrývají starodávná hradiště a středověký hrad Karlštejn, sídlo nejvýznamnějšího českého krále a římského císaře Karla IV.

Údolí Berounky

V členitém území Českého krasu se nachází stovky jeskyní a žije zde mnoho chráněných rostlin a živočichů, z nichž některé se nikde jinde nevyskytují.

Svatý Jan pod Skalou leží v romantickém hlubokém údolí potoka Loděnice, kterému se také říká Kačák. Vysoké skalní stěny údolí jsou tvořeny vápencem, horninami vzniklými usazováním schránek mořských organismů před více jak 400 miliony lety v silurském a devonském moři. Jsou bohaté na zkameněliny, které zde v 19. století sbíral a zkoumal francouzský badatel Joachim Barrande.

Vápence mají vliv na mikroklima a druhovou rozmanitost v Českém krasu. Podnebí je tu poměrně teplé a suché a ve zdejších ekosystémech lesů, lesostepí a skalních stepí

se vyskytují druhově bohatá teplomilná společenstva.

Typické pro toto území jsou krasové jevy. Vznikají fyzikálním a chemickým působením vody na vápence (rozpuštěním vápence). Jedním z krasových jevů je kaňon vyhloubený potokem Kačákem ve vápencovém podloží mezi Svatým Janem pod Skalou a ústím potoka do řeky Berounky. Dalšími krasovými jevy, které tu lze nalézt, jsou jeskyně, krasové prameny a pěnovec (vysrážené sladkovodní vápence).

Okolí Svatého Jana pod Skalou leží v národní přírodní rezervaci Karlštejn a evropsky významné lokalitě Natura 2000 Karlštejn – Koda. V roce 2020 se Český kras stal součástí národního geoparku Barrandien, klenotu české geologie a paleontologie.

Kavyl Ivanův, maskot Informačního střediska CHKO Český kras

Tento druh trávy, rostoucí na skalních stepích, je charakteristický pérovitě chlupatými osinami, které mohou být až 35 cm dlouhé. Osiny pomáhají plodu zavrtat se do půdy. Kavyl pojmenoval botanik Ladislav Josef Čelakovský, syn známého básníka, na počest poustevníka Ivana, který podle legend pobýval v 9. století ve Svatém Janu pod Skalou. Sv. Ivan byl zpodobňován s dlouhým bílým plnovousem, připomínajícím porosty kavylu. Lidový název trávy „vousy svatého Ivana“ je spojen s tradicí svatojanských poutí, které se zde konaly od 17. století. V minulosti se na nich tato dekorativní tráva prodávala, často i pestře obarvená. Dnes je kavyl vzácný a chráněný.

Čap černý

Hlavička jarní

Vrubounek Schaffera

Informační středisko chráněné krajinné oblasti Český kras - Svatý Jan pod Skalou

se nachází v objektu kulturní památky, v nejstarší dochované budově bývalého klášterního areálu, která byla později farou a sloužila i jako hostinec. Informační středisko zajišťuje komentované vycházky do okolí, prodej tématických publikací, map, pohlednic a suvenýrů a konají se zde výstavy, besedy, přednášky a další akce.

IS CHKO Český kras - Svatý Jan pod Skalou
Svatý Jan pod Skalou č. p. 2, 266 01 Beroun
Tel.: +420 771 112 157
e-mail: info@svatytjan.cz
www.dumprrody.cz/
informacni-stredisko-chko-cesky-kras

Provoz informačního střediska zajišťuje:
Obec Svatý Jan pod Skalou, č. p. 6, 266 01 Beroun
Tel.: +420 311 672 115
e-mail: ou@svatytjan.cz
<https://www.svatytjan.cz>

Správu a péči o CHKO Český kras zajišťuje Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, regionální pracoviště Střední Čechy, Správa CHKO Český kras
267 18 Karlštejn č. p. 85
Telefon: +420 951 42 4552, +420 951 42 4554
stredni.cechy@nature.cz
www.ceskykras.ochranaprirody.cz

Vydala Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky v roce 2021. ISBN 978-80-7620-088-3, 1. vydání ©2021

Text: Emil Šnidauf a Správa CHKO Český kras, fotografie: Lucie Hružová, Petr Hůla, Jaroslav Kunc, Josef Mottl, Wenceslaus Opletal, Emil Šnidauf, Lenka Šoltysová, Petr Zajíček, ilustrace: Pavel Procházka, mapy: Jana Tomcová, grafický návrh, sazba: Zita Nielsen, tisk: TISKÁRNA BÍLÝ SLON s.r.o., náklad: 2 000

Koněpruské jeskyně, Varhany

Víte, že...

- vyhlídka na Skále s Křížem se tyčí do výšky 160 m nad benediktinským klášterem v údolí?
- voda krasového pramene Ivanka o teplotě 11 °C se v současnosti využívá k vytápění budovy bývalého kláštera pomocí tepelného čerpadla?
- teplá voda svatojanských pramenů obohacuje vody Kačáku tak, že tento potok i v největších mrazech v okolí nezamrzá?
- před 430 miliony let se v oblasti Českého krasu nacházely podmořské a ostrovní sopky, které při svých explozích pohřbily v teplém subtropickém moři řadu živočichů korálových útesů? Jako památka po nich zůstaly zkameněliny trilobitů, korálů a sopečné horniny.
- podle legendy pobýval v 9. století v pěnovec jeskyni celých 42 let poustevník Ivan?

Děkujeme Vám za ohleduplné chování k našemu společnému přírodnímu dědictví, za to, že...

- vjíždíte a parkujete jen tam, kde je to povoleno
- v přírodních rezervacích se pohybujete pouze po turistických značených stezkách
- při jízdě na kole berete ohledy na okolní přírodu i ostatní návštěvníky
- táboříte a rozděláváte oheň jen na vyhrazených místech, nebavujete v rezervacích
- chráníte živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí
- odnášíte z přírody své odpadky

Tip na výlet: Vyhlídka U Kříže

(2,2 km, 1,5 hod.) Středně náročná trasa s převýšením asi 160 m. Cesta na vyhlídku, značená červenobílým čtvercem, vede od kláštera Svatého Jana pod Skalou lesem kolem kaple Povýšení sv. Kříže až na temeno Skály. Na vrcholu uvidíte teplomilná společenstva rostlin. Roste zde silně ohrožený a chráněný koniklec luční český a kavyl Ivanův. Ze Skály je krásný výhled na klášterní areál a do údolí potoka Kačáku (Loděnice) až k soutoku s Berounkou. Na horizontu uvidíte i zalesněnou národní přírodní rezervaci Koda.

Foto: Svatý Jan pod Skalou z vyhlídky U Kříže

Tip na výlet: Naučná stezka Svatojánský okruh

(4 km, 1,5 hod.) Trasa začíná u kláštera Svatého Jana pod Skalou a od odbočky k vyhlídce U Kříže vede po hřebeni dál po značené trase do lomu Paraple a hornického skanzenu Solvayovy lomy (solvayovylomy.cz). Zde můžete navštívit expozici těžby vápence a svězt se lomovým vláčkem. Zpět ke klášteru vede cesta roklí Propadlé vody.

Foto: Skanzen Solvayovy lomy

Tip na výlet: Srbsko

(4,7 km, 1 hod. 20 min.) Vydejte se po silnici ze Svatého Jana pod Skalou do osady Hostim. Za Hostimí pokračujte podél potoka Kačáku (Loděnice) až k jeho soutoku s Berounkou. Trasa vede po naučné stezce Srdcem Českého krasu. Údolím řeky podél vápencových skal dojdete do Srbska. Cestou můžete pozorovat vodní ptáky – volavku popelavou, lysku černou, morčáka velkého, potápku malou, kormorána velkého a třeba budete mít štěstí a zahlédnete „létající drahokam“ – ledňáčka říčního.

Foto: Ledňáček říční

Tip na výlet: Karlštejn

(7,5 km, asi 3 hod.) Trasa vede národní přírodní rezervací Karlštejn. Ze Svatého Jana pod Skalou se po červené značce (Cesta Vojty Náprstka) dostanete až k hradu Karlštejn. U křižovatky cest Propadlé vody budete pokračovat naučnou stezkou Srdcem Českého krasu, která vede pod vrchem Vysoká stráž, úbočím Doutnáče a Velké hory až k Bubovickým vodopádům, kde potok překonává několik vápencových prahů. Naučnou stezku opustíte za Kubrychtovou boudou a červená vás povede ke Karlově studánce (Králova studně), k památnému Dubu sedmi bratří a až k hradu Karlštejn.

Foto: Hrad Karlštejn

Tip na výlet: Dub na Herinkách

(5,6 km, 2 hod.) Po žluté turistické cestě ze Svatého Jana pod Skalou dojdete lesem k rozcestí u Vráže a přes osadu Záhrabská až k Dubu na Herinkách. Tento dub je nejmladším památným stromem u nás a byl vysazen v roce 2001 na místě prastarého dubu, který je spojený s legendou o sv. Ivanovi. V tomto místě se konaly tradiční Berounské poutě. Do Svatého Jana pod Skalou se vrátíte po červené poměrně strmě klesající Cestě Vojty Náprstka, která je nejstarší českou značenou turistickou trasou a vede z Berouna do Karlštejna.

Foto: Dub letní, nejmladší památný strom

Tip na výlet: Koněpruské jeskyně a naučná stezka Zlatý kůň

(620 m, 1 hod.) Koněpruské jeskyně jsou největším jeskynním systémem s krápníkovou výzdobou v Čechách. Jeskyně jsou pro veřejnost otevřeny od května do října.

(3,5 km, 1 hod.) Od parkoviště ke Koněpruským jeskyním vede značená naučná stezka na návrší Zlatý kůň s rozhledem na jihozápadní část Českého krasu, brdské Hřebený a Křivoklátskou vrchovinu. Z vyhlídky uvidíte činný vápencový Velkolom Čertovy schody. Cestou budete kráčet po pravěkém korálovém útesu, který je významnou paleontologickou lokalitou, a budete míjet několik opuštěných lomů. Poslední zastávkou na stezce je lom Kobyla. Naučná stezka je vhodná pouze pro pěší návštěvníky.

Foto: Velkolom Čertovy schody z naučné stezky

Tip na výlet: Tetín

Obec na skalním ostrohu nad Berounkou se zbytky středověkého hradiště a hradu je spjata s počátky českých dějin. Podle pověsti byla založena Tetou, dcerou knížete Kroka. V roce 921 zde byla zavražděna česká kněžna Ludmila. V obci se nacházejí další významné památky románského původu – kostel sv. Kateřiny a sv. Jana Nepomuckého a barokní kostel sv. Ludmily. V Tetíně také působil autor Kroniky české Václav Hájek z Libočan. Z Tetinských skal jsou krásné výhledy do skalnatého údolí Berounky.

Foto: Pohled z Tetinských skal

